

FUŠ – Film u školi predstavlja film
JOŠ SAMO MALO

ožujak 2022.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: Ensilumi

Zemљa i godina proizvodnje: Finska, 2020.

Trajanje filma: 82 min

Žanr: igrani, obiteljski

Režija: Hamy Ramezan

Scenarij: Hamy Ramezan, Antti Rautava

Fotografija: Arsen Sarkisants

Montaža: Joona Louhivuori

Producenti: Jussi Rantamäki, Emilia Haukka

Glazba: Tuomas Nikkinen

Zvuk: Svante Colerus

Kostimografija: Kirsi Gum

Uloge: Aran-Sina Keshvari, Shahab Hosseini, Shabnam Ghorbani, Kimiya Eskandari, Vilho Rónkkónnen

Producija: Aamu Film Company

Distribucija: Zagreb Film Festival

Najava filma: <https://www.youtube.com/watch?v=UElj7FljVo8>

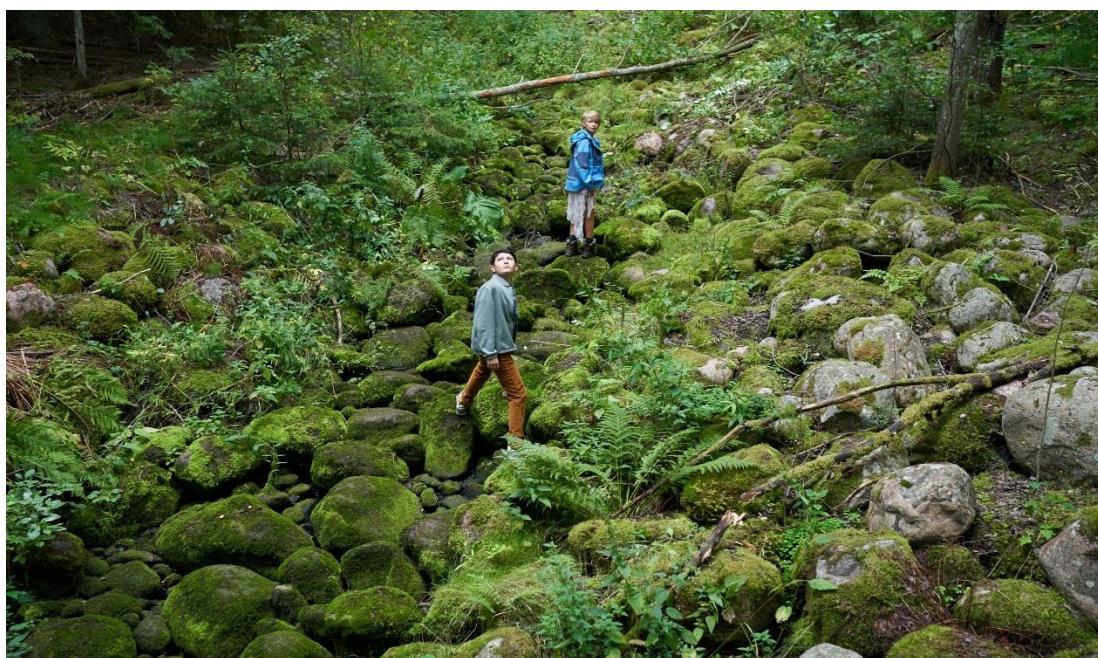
Prikladno za uzrast: 10+

Ključni pojmovi: azil, dom, izbjeglištvo, pubertet, prelazak u srednju školu, prva ljubav, obitelj, prijateljstvo, tolerancija, pluralizam, kulturne vrijednosti i religijska različitost

Korelacija s nastavnim predmetima: Hrvatski jezik, Engleski jezik, Povijest, Zemljopis, Etika, Vjerouauk, Sat razrednog odjela

FESTIVALI I NAGRADE 2021.

Međunarodni filmski festival u Berlinu (*Generation 14Plus*), Međunarodni filmski festival u Pekingu (*Nagrada Tiantian za najboljeg sporednog glumca i najbolju glazbu*), Finska filmska nagrada „Jussi“ za najboljeg glavnog glumca, Međunarodni filmski festival u Transilvaniji, Hamburški filmski festival.

REDATELJ HAMY RAMEZAN

Finsko-iranski redatelj i scenarist. Nakon što je pobegao od progona u Iranu i kao dječak preživio jugoslavenske izbjegličke kampove, Ramezan i obitelj stigli su 1990. godine u Finsku. Diplomirao je 2007. na filmskoj školi UCA Farnham. Njegov kratki film *Listen* (2015.) premijerno je prikazan u sekciji 15 dana autora u Cannesu te je nominiran za EFA-u kao najbolji europski kratki film. *Još samo malo* njegov je dugometražni prvijenac.

KRATAK SADRŽAJ

Trinaestogodišnji Iranac Ramin živi s obitelji u izbjegličkom centru u Finskoj. Baš kada počne uživati u školskim praznicima, dobivaju vijest da im je odbijen azil. Raminovi roditelji podnose posljednju žalbu i nastavljaju sa svakodnevicom, trudeći se zadržati pozitivan stav. U međuvremenu Ramin kreće u školu, gdje svako novo iskustvo i prijateljstvo postaju vrjedniji nego ikad. *Još samo malo* emotivna je i topla priča o borbi za sreću i opstanak usred neizvjesne budućnosti te važnosti empatije i jednostavnih užitaka.

Dugometražni prvijenac finskog redatelja iranskog podrijetla Hamija Ramezana djelomično je utemeljen na stvarnom izbjegličkom iskustvu autora koji je u Finsku, bježeći od iransko-iračkog rata, s obitelji došao 1990. godine nakon kratkog boravka u jugoslavenskom izbjegličkom centru, no, prema vlastitim riječima, poticaj za bavljenje ovom temom dobio je na izbjegličkom valu iz Sirije, također potaknutom ratnim razaranjima.

IZ RAZGOVORA S REDATELJEM

U kojoj se mjeri film *Još samo malo* temelji na vašim iskustvima i priči vaše obitelji?

Pobjegli smo tijekom iransko-iračkog rata kada sam imao sedam godina. Još uvijek se sjećam uzbudjenja i svoje žedi za avanturom i još uvijek mi se sve čini kao da se zbilo jučer; onaj očaj koji sam osjećao jer nisam mogao naučiti svoje lažno turško ime i našu neprirodnu obiteljsku povijest – onu koju su moj otac i njegov brat napisali na komadu papira da bi svi mogli upamtiti. Roditelji su morali biti iskreni prema nama, morali su nam reći da ćemo biti obješeni ako ne uspijemo. To znanje nas je doista povezalo kao obitelj, bili smo prava mala ekipa, i zbog toga stekao samopouzdanje... Moje prvo sjećanje je ono iz helsinške zračne luke. Dočekani smo srdačno, s osmjesima i cvijećem. Nakon kraće vožnje, stigli smo do mjesta koje je trebalo biti naš dom... Naš novi dom bio je dobro opremljen, prostran; ja, moja sestra i moji roditelji imali smo zasebne sobe, dnevni boravak i balkon.... Još se uvijek sjećam radnog stola za kojim sam provodio većinu vremena, učeći novi jezik. Ljudi su govorili da je finski težak. Trebalo mi je samo šest mjeseci da ga progovorim s naglaskom, ali s takvim samopouzdanjem da sam roditeljima svaki dan mogao prevoditi televizijske sapunice. Također bih želio podijeliti sjećanja na dane u kampu. Izbjeglički kamp bio je prenamijenjeni stari motel. Jedno od najljepših mjesta kojih se sjećam imalo je i lijepo ime: Motel tisuću ruža. Živjeli smo u stanovima od svega devet kvadrata, ali vrijeme je, srećom, bilo poprilično dobro.

Kako ste odabrali glumce za uloge Mehdičurovih? Je li odabir „vlastite“ obitelji bio emotivan proces?

Pronalaženje prave obitelji bio mi je glavni zadatak. Nakon mnogo godina, kada sam već imao viziju filma koji sam želio snimiti, u glavi sam imao jednog lika – svog oca. Nisam ga zamišljao kao glumca, ali sve moje ideje vrtjele su se oko njega i njegovog mlađeg ja. Nakon mjesec-dva, lice moga oca iznenada je nestalo. Sve što je radio, sve što je bio pretvorilo se u glumca Shahaba Hosseinija. Njegov smijeh, njegove šale, njegova težnja da nas zaštiti humorom: to više nije bio moj otac, to je bio Shahab Hosseini-Bahman. Tako je odabir Bahmana kao glumca postavilo raspoloženje za priču i ostatak glumačke ekipe. Dao sam sve od sebe da pronađem majku: znao sam tko je otac i, vjerujući u to, pokušao sam pronaći njegovu suprugu i majku djece u filmu. Upute kod odabira glumaca nisu bile teške; zamolili smo glumce da ne padaju u očaj ili tugu, ma koliko njihov tekst bio težak. Činilo se da je Shabnam Ghorbani bila jedina koja se sjećala te posebne opaske. Mehdičouri su bili moja najveća briga prilikom odabira glumaca, ali već i pronaći ljude koji bi te nasmijali značilo je 90 % obavljenog posla. Odabir Ramine bio je je najteži. Nisam gajio duboke osjećaje prema njegovom liku. Dakle, osim što sam morao pronaći pravu mladu osobu za koju će se emocionalno vezati, morao sam pronaći i nekoga tko umije dobro glumiti. Ali to nije bilo sve. Trebao je znati i perzijski i finski. Koristili smo oglase na Facebooku i slali razglednice svim obiteljima koje govore i farsi i finski. Upoznao sam tridesetak kandidata i na kraju lako odabrao jednoga. Aranov lik nije bio jednostavan, ali on je bio rođeni glumac. S njim se sve činilo lako. Tijekom snimanja predložio mi je toliko nevjerojatnih opcija, i, iskreno, moram reći da mu mnogi školovani glumci mogu pozavidjeti.

Što nam možete reći o radu sa Shababom Hosseinijem, jednim od najpoznatijih iranskih glumaca kojeg je svjetska publika imala priliku upoznati u filmovima Asghara Farhadija?

Iako nikada prije nisam sreo Shahaba Hosseinija, osjećao sam bliskost i toplinu prema njemu ili barem prema svim likovima koje je ikada odigrao. Imao sam osjećaj da ga poznajem. Mislim da je to zato što je on bio ja u svakoj ulozi koju je ikada odglumio. Uvijek sam se pronalazio u njegovim likovima i zato sam želio stupiti u kontakt s njim. Ukratko, Shahab je rekao da. Njegov odgovor je bio: „Ako voliš priču, ako ja volim priču, zajedno ćemo voditi ljubav.“ Kad bih vam morao otkriti tajnu, ona bi bila ta da Shahab nije glumac. On je pjesnik...

Još samo malo nije mračan film: i kada prikazuje okrutnu stvarnost, pršti ljetnom energijom, svjetлом i srećom djetinjih uspomena. Je li to bio vaš cilj od samog početka?

Tijekom rada na scenariju napisao sam jako puno mračnijih verzija izbjegličkog života i očaja da sam na kraju poželio prestati snimati. Otišao sam na grčki otok Lezbos, usred mora i svjedočio razornim tragedijama. Hodao sam i s tražiteljima azila od Grčke do Finske. Ponovno sam proživio svoje putovanje iz djetinjstva, iako na vrlo drugačiji način i kao odrasla osoba koja sebe vidi u svakom djetetu. Nisam htio pisati o tako groznim stvarima, ali kad sam počeo, sve se promijenilo, ja sam se promijenio. Odjednom sam se našao na mjestu gdje je moja trauma bila u potrazi za istinom. Bila je to bitna prekretnica kada sam shvatio da u traumi nema istine. Ova spoznaja natjerala me da prestanem pisati i krenem ispočetka, razmislim o ljudskosti i svojim dobrim sjećanjima. I to je bila točka preokreta kada sam počeo vjerovati ljudima i prihvatio pomoć od svojih producenata. Njihov naporan rad doveo me do obale i ugledao sam sunce. Obećao sam sebi da se više nikada neću upuštati u projekte u kojima ljudi ne predstavljaju samu bit filma.

U filmu nema očitog rasizma ili ksenofobije. Odražava li to vaše vlastito proživljeno iskustvo?

Toliko dobrih ljudi i stranaca nam je pomoglo u mjestima kao što je Istanbul (jedno od najgorih mesta na svijetu za izbjeglice). Ali to ne znači da nismo imali loša iskustva. Lijepe uspomene se uvijek vraćaju. Upoznali smo divnu obitelj s dvadesetogodišnjom kćeri. Bila je od velike pomoći. Nismo poznavali te ljudе, ali oni su nam pružili utočište i pomogli organizirati ludi „bijeg“ iz Istanbula. Tako smo, zahvaljujući njima preživjeli Istanbul. Slično se dogodilo i u bivšoj Jugoslaviji. Nisam toliko naivan da tvrdim kako nije bilo loših ljudi, ali bilo je puno više dobrih. Budući da su prosječni Finci dobri prema tražiteljima azila, prikazao sam ih ka kooperativne i suošćećajne. Mislim da se ne treba boriti protiv policajaca ili ljudi koji obavljaju poslovima koji zahtijevaju primjenu sile jer oni na kraju samo rade svoj posao. Oni na vrhu su ti koji kontroliraju naše živote. Mi, obični građani, trebali bismo znati na koji način nas se iskorištava. To je jedini način da premostimo jaz.

ZADACI PRIJE GLEDANJA FILMA

Na finskom je jeziku film naslovjen *Ensilumi* što u prijevodu znači „prvi snijeg“. Na engleskom je preveden kao *Any Day Now* (ubrzo, svaki čas, samo što nije) odnosno *Još samo malo* na hrvatskome jeziku.

Koje su bile vaše prve reakcije kada ste pročitali naziv filma?

Sudeći po nazivu, kojeg bi žanra mogao biti ovaj film?

O čemu bi moglo biti riječi u filmu?

Je li vam naziv filma dovoljno privlačan da ga pogledate / dozname nešto više?

Kakvu predodžbu o filmu imate kada pročitate naziv *Prvi snijeg*, u odnosu na hrvatski naziv *Još samo malo*?

Na koji bi način ova dva naziva mogla biti povezana?

Kakvo raspoloženje prenosi filmski plakat?

Kojom bi se temom film mogao baviti s obzirom na filmski plakat?

Imate li želju pogledati ovaj film nakon što ste vidjeli filmski plakat?

FINSKA I IRAN

Zajednički prikupite i na ploču zapišite što sve znate o Finskoj i Iranu. Kakvu predodžbu imate o ove dvije zemlje? Na koji se način ove dvije zemlje razlikuju? Imaju li toplu ili hladnu klimu? Kojim jezikom se govori u tim državama? Živi li u njima puno ili malo ljudi? Jeste li možda posjetili jednu od tih zemalja?

IZBJEGLICE I AZIL – DOM I DOMOVINA

Izradite glosar sljedećih pojmljiva. Glosar ili pojmovnik je popis riječi s pojašnjnjima. Poslužite se različitim izvorima i napišite vlastitu definiciju od jedne do dvije rečenice.

Azil _____

Deportacija _____

Dozvola boravka _____

Bijeg _____

Uključenost _____

Integracija _____

Migracija _____

Državljanstvo _____

Viza _____

Razumijete li dobro sve pojmove? Jesu li neki pojmovi značenjski slični?

U hrvatskome jeziku riječ *dom* ima prvo i osnovno značenje ognjišta, tj. obiteljskog okupljališta i prostora zaštite za obitelj. Od riječi *dom* izведен je naziv za širi prostor, domovinu, u kojoj živi (obitava) narod. Može li se imati više domovina? Je li *dom / domovina* neko specifično mjesto? Je li *dom / domovina* vezan/a za određene ljudi? Odlikuje li se domovina specifičnom kulturom (hranom, jezikom, vjerom...)?

ZADACI TIJEKOM GLEDANJA FILMA

Forma i sadržaj filma usko su povezani. Uvježbano je oko u određenoj mjeri sposobno prepoznati filmsko uprizorenje neovisno o tematskom sadržaju i procijeniti dinamiku. Zadaci tijekom gledanja filma olakšavaju usredotočenost na sam film. Kako bi se razvila živa rasprava s različitim stajalištima, podijelite razred u više različitih grupa. Ako je to moguće, neka učenici vode bilješke tijekom gledanja filma: ovo za njih može predstavljati izazov i biti dobra vježba.

ZADACI VEZANI ZA TEMU FILMA

Obratite pažnju na svakodnevni život obitelji Mehdipour. Kako organiziraju svoj dan? Koje se rutine odnosno rituali stalno ponavljaju? Što je obitelji važno u životu? Obratite pažnju na Ramina i na sve ono što je novo u njegovom životu. Obratite pažnju na deportaciju koja će uslijediti. U kojem trenutku pomislimo da je došao taj trenutak? Obratite pažnju na susjede i prijatelje Mehdipurovih. Kako se međusobno slažu? Što ih povezuje, a što ih razlikuje?

ZADACI VEZANI ZA OBLIKOVANJE FILMA

Obratite pozornost na to kako se koristi zvuk u filmu.

Koje sve razine zvuka postoje (dijalog, glazba, buka...) i kako se one koriste?

Obratite pozornost na kameru i oblikovanje slike.

Kada je kamera dinamična, a kada je statična? Kad se približava, a kada se udaljava? Kakvo je oblikovanje boje i svjetlosti?

Obratite pažnju na montažu.

Kada u filmu vidimo duge kadrove? Kada se pojavljuju učestaliji rezovi? Kakav to ima učinak? Kako biste općenito opisali tempo odnosno ritam filma?

ZADACI NAKON GLEDANJA FILMA

Filmovi utječu na gledatelje na različite načine, ovisno o njihovim gledateljskim navikama i osobnim iskustvima. Ovaj bi film mogao biti izazovan i probuditi traumatična sjećanja kod ljudi koji su na vlastitoj koži osjetili izbjeglištvo. Važno je, stoga, sve učenike na obazriv način uključiti u dijalog o prvim dojmovima nakon gledanja filma. Ukratko, treba ih pustiti da se spontano javljaju sa svojim kratkim komentarima. Na ovaj se način dobiva uvid u opće raspoloženje koje može poslužiti kao smjernica za daljnju raspravu. Neka od prvih pitanja mogu biti sljedeća:

- *Kako vam se svidio film?*
- *Koji su trenuci u filmu za vas bili posebno emotivni?*
- *Postoji li scena o kojoj biste željeli razgovarati?*

Ostala moguća pitanja:

- *Gdje se odvija filmska radnja? Navedite tri najvažnija mesta koja su najčešće prikazana u filmu ili na kojima se događa nešto bitno za radnju filma.*
- *Koje je godišnje doba na početku filma? Kojim godišnjim dobom završava film? Što mislite, zašto je redatelj odabralo baš ova godišnja doba?*
- *Koje stvari zabrinjavaju likove u filmu? Što ih, pak, raduje i donosi im nadu? Gdje i od koga dobivaju podršku?*
- Film započinje prizorom u kojem Ramin hoda prostorijom punom šarenog cvijeća i miriši ga. Na kraju prizora, čujemo glas koji tiho kaže: „To su buketi“. *Kakvo je raspoloženje u početnoj sceni filma? Mislite li da je ona tužna, vesela ili nešto drugo? Što mislite, zašto prizor završava opaskom: „To su buketi“? Na koji je način uvodna scena povezana sa širom pričom i temama filma?*
- Na početku filma vidimo i prizor u kojem obitelj Mehdipour provodi jedan ljetni dan u vikendici svojih finskih poznanika. Predvečer se obitelj vraća u prihvatni centar. *Kakva je atmosfera u prizoru u vikendici i kako se mijenja raspoloženje prelaskom iz vikendice u prihvatni centar? Kakav je vaš prvi dojam o prihvatnom centru? Mijenja li se vaš dojam tijekom filma?*
- U filmu se jedan prizor ponavlja tri puta: onaj kada Mahtab budi muža i djecu te njihovi jutarnji rituali. *Na koji je način mijenja raspoloženje protagonista u ovim jutarnjim prizorima? Kako primjećujete promjenu? Što mislite, zašto se redatelj odlučio ponavljati baš prizor jutarnjih aktivnosti jedne obitelji?*
- Obitelj Mehdipour je u postupku traženja azila i živi opterećena nesigurnošću i strahom. Primjećujemo da imaju neke zajedničke načine suočavanja s tim problemom (provođenje vremena u vikendici, ples, pjevanje i zajednički obroci). Osim toga, svaki od njih ima i svoje načine suočavanja sa strahom za budućnost. Prisjetite se scene u kojoj Ramin ukućanima

prevodi pristiglo rješenje o odbijanju zahtjeva za azil. *Na koji način Ramin to radi? Kako izražava svoje osjećaje? Što mislite, zašto je Ramin odlučio ne otići u grad s roditeljima i sestrom i ostati sam?*

LIKOVİ

Ramin

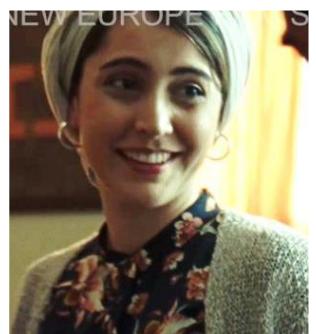
Donya

Bahman

Mahtab

Helena

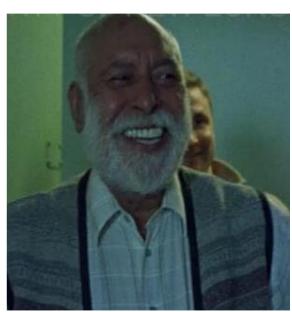
Onni

Jigi-Jirka

Fazel

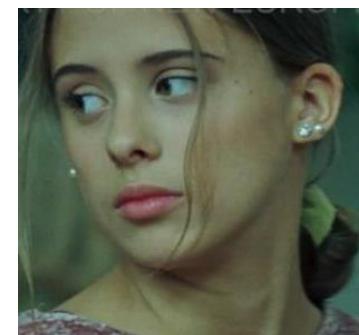
Učiteljica

Susjedi

Marianna

- *Tko su glavni protagonisti filma? Kako se prepoznaju glavni likovi na filmu?*
- *Što o glavnim likovima doznađemo na početku filma? Hoće li se tijekom filma ti likovi dalje razvijati ili će ostati isti?*
- *Kako bi se izmjenila priča ili atmosfera filma da se iz njega uklone, na primjer, Jiga, učiteljica ili susjedi kojima smeta buka?*

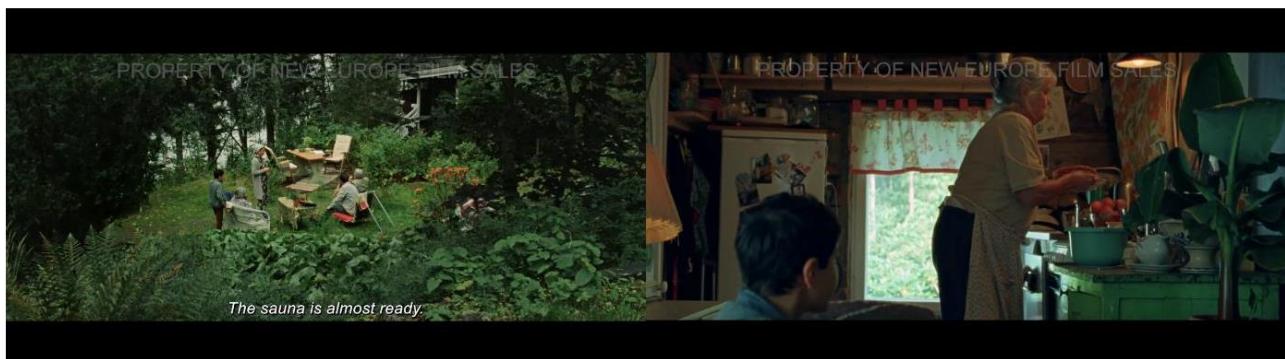
Film *Još samo malo* može se promatrati kao djelo u kojem se na više načina isprepliću želje i izbori pojedinca, obrasci djelovanja zajednice te društvene odluke i propisi. Život Raminove obitelji u Finskoj vrti se oko i ovisi o ishodu postupka traženja azila. To čekanje na odluku na društvenoj razini odražava se u Raminovom životu na vrlo konkretnе načine: uznemirava ga automobil koji usred sata ulazi u školsko dvorište jer se boji da je policija došla po njega i njegovu sestru. Ramin je također jedini u obitelji koji tečno čita finski i osjeća veliku odgovornost, posebno za svoju mlađu sestruru Donyu. S druge strane, Ramin živi „uobičajenim“ životom dječaka na pragu puberteta: uživa u avanturama s prijateljima u šumi, skače s litice, zaljubljuje se, uzbudjuje ga polazak u srednju školu, odlazi na rođendansku zabavu, i tako dalje. Zbog čekanja na odobrenje azila čini se da Ramin živi dvije stvarnosti koje se međusobno preklapaju.

Što mislite o socijalnom položaju Ramina i njegove obitelji u Finskoj? Osjećaju li se u Finskoj kao kod kuće? Mislite li da im nedostaje njihova domovina - Iran? Što mislite kako će se njihov život dalje odvijati?

Promotrite sljedeće prizore iz filma:

Što vidite na ovim prizorima? Kakvo je raspoloženje? U kojem trenutku u filmu vidimo ove kadrove? Što nam oni kazuju o osjećajima i odnosima likova u filmu? Vidite li na slici poveznicu s temom doma/domovine? Na koji način?

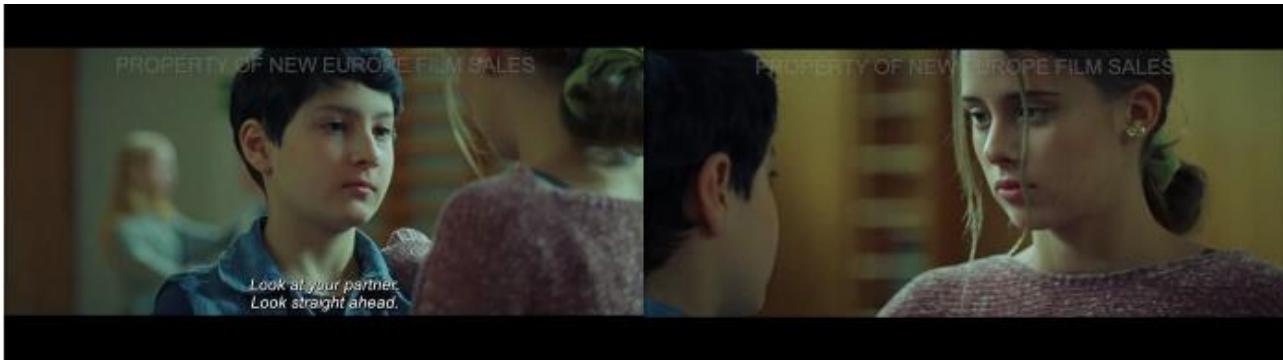

The sauna is almost ready.

Pogledajte slike u nastavku i prisjetite se sekvence iz filma. U ovoj sceni nitko ne govori. Glazba koju gledatelji i filmski protagonisti čuju je Šostakovičev valcer br. 2 (iz Suite za estradni orkestar).

Što se sve događa u ovoj sceni i kako je ona ispričana? Što se događa između Ramina i Marianne? Što se zatim događa s Raminom? Kako kamera promatra i kadrira taj događaj? Kako se osjećaju ostali protagonisti u ovoj sceni? Kako to razumijemo kada nitko ne govori? Što počinje u ovoj sceni? Što završava u ovoj sceni?

U sceni nakon valcera vidimo obitelj Mehdipour u centru za smještaj migranata. Prije nego što će ih odvesti, vani pada prvi snijeg. Ponovno pogledajte slike i prisjetite se tog prizora.

Kakve različite osjećaje Mehdipuri imaju u tom trenutku? Što počinje u tom trenutku? Što završava u tom trenutku?

IZVORI

https://www.imdb.com/title/tt12574632/?ref_=ttawd_awd_tt

<https://www.koulukino.fi/oppimateriaalit/ensilumi/>

https://lucas-filmfestival.de/medien/2021/09/LUCAS44_Paedagogisches_Begleitmaterial_ANY_DAY_NOW.pdf

<https://cineuropa.org/en/interview/398604/>

Rezervacije termina i dodatne informacije: Alice Borina, koordinatorica FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Ljiljana Kragulj

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

